

Ινστιτούτο του Φροϋδικού Πεδίου
Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών
της Αθήνας

ΛΑΚΑΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ

Διδάσκουν: Δ. Βεργέτης, Ντ. Περτέση, Βλ. Σκολίδης

Γ. Φουντουλάκη, Μ. Φραγκιαδάκη

Συμμετέχουν: Ντ. Αβδελίδη, Δ. Ανδροπούλου, Ν. Κατσογιάννη, Θ. Ξαφένιας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ακαδημαϊκό έτος 2018-19

Διεύθυνση: Ρεθύμνου 5, 1^{ος} όροφος

(Μετρό Βικτωρία, πλησίον Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου)

Πληροφορίες: pertesi@otenet.gr

Ιστοσελίδα του Κέντρου : www.centrerepsy.gr

Facebook : Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών

«...Η κλινική δεν είναι μια επιστήμη, δηλαδή μια γνώση που αποδεικνύεται· είναι μια εμπειρική γνώση, αδιαχώριστη από την ιστορία των ιδεών. Διδάσκοντάς την, αναπληρώνουμε τα ελαττώματα μιας ψυχιατρικής, η οποία, από τότε που προόδευσε η χημεία, έχει συχνά την τάση να παραμελεί τους θησαυρούς της κλασικής εποχής....».

Ζακ-Αλέν Μιλέρ, 15.8.88

Η ψυχανάλυση, ένα από τα αδύνατα επαγγέλματα, όπως έλεγε ο Φρόντ, γνώρισε νέα άνθιση και ευρύτερη εξάπλωση χάρη στην ανανεωτική επίδραση της διδασκαλίας του Λακάν. Κατά τη διάρκεια πολλών ετών, από το 1953 έως το 1981, τα Σεμινάρια του διαμόρφωσαν γενιές ψυχαναλυτών, ψυχιάτρων, ψυχολόγων, φιλοσόφων, παιδαγωγών, κτλ. Η προσφορά του Γάλλου ψυχαναλυτή είναι πλέον χαραγμένη για πάντα δίπλα σ' εκείνη του ιδρυτή της ψυχανάλυσης, *κτῆμα ες αεί*.

Το πρόγραμμα του Κέντρου Ψυχαναλυτικών Ερευνών εμπνέεται από το έργο της Section clinique, της κλινικής διδασκαλίας η οποία ξεκίνησε τη δεκαετία του '70 στο Τμήμα Ψυχανάλυσης που ίδρυσε ο Ζακ Λακάν στο Πανεπιστήμιο Παρίσι VIII. Παρακολουθεί επίσης, στενά, τη διδακτική δραστηριότητα που συνεχίζει σήμερα ο Ζακ-Αλέν Μιλέρ, κύριος σχολιαστής του λακανικού προσανατολισμού και διευθυντής του εν λόγω Τμήματος. Εντάσσεται, γενικότερα, στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στεγάζονται στο «Φροϋδικό Πεδίο».

Το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης περιλαμβάνει θεωρητική και κλινική διδασκαλία. Τα θεωρητικά σεμινάρια αναφέρονται στη φροϋδική παρακαταθήκη, αλλά κυρίως αναπτύσσουν τις διάφορες εννοιολογικές κατηγορίες και αρθρώσεις που συγκροτούν τον λακανικό προσανατολισμό. Η κλινική διδασκαλία φέρνει σε επαφή τους σπουδαστές με το πραγματικό της κλινικής πρακτικής, εξοικειώνοντάς τους με κλινικές περιπτώσεις από τη νοσοκομειακή ή την ιδιωτική πρακτική και βοηθώντας τους να αναγνωρίζουν την υποκειμενική λογική της κάθε περίπτωσης, δηλαδή τον ιδιαίτερο τρόπο συνάρθρωσης του συμβολικού, του πραγματικού και του φαντασιακού. Η συμμετοχή στην Κλινική Ομάδα επιτρέπει στους νέους κλινικούς που έχουν εγκαθιδρυμένη σχέση με τη λακανική ψυχανάλυση να συνομιλήσουν σχετικά με την καθοδήγηση της θεραπείας.

I. ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Τα σεμινάρια (θεωρητικά ή/και κλινικά) που υπάγονται σε αυτή την κατηγορία είναι ανοιχτά σε όλους τους εγγεγραμμένους στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

A) Θέμα: Το υποκειμενικό και το κοινωνικό επείγον στην ψυχανάλυση

Υπεύθυνη: Ντόρα Περτέση

Με άξονα αναφοράς το προσεχές συνέδριο της ΝΛΣ με τίτλο «Επείγον!», θα επεξεργαστούμε το επείγον στο υποκείμενο και το επείγον στο κοινωνικό γίγνεσθαι. Και στις δύο περιπτώσεις η έννοια του χρόνου είναι θεμελιακή.

Στην πρώτη περίπτωση ο χρόνος, ως βιωμένος χρόνος, ο χρόνος στην φαντασιακή του διάσταση και ο χρόνος ως πραγματικός λαμβάνουν χώρα τόσο στην είσοδο όσο και στην έξοδο από το ψυχαναλυτικό πλαίσιο. Πώς ορίζεται το επείγον στο ομιλούν υποκείμενο; Πώς αντιμετωπίζεται το λεγόμενο επείγον περιστατικό; Ποιες αλλαγές πλαισίου ενδείκνυνται; Ιδού κάποια ερωτήματα που θα μας απασχολήσουν.

Η δεύτερη περίπτωση μας άγγιξε όλους φέτος το καλοκαίρι. Οι πυρκαγιές στην Αττική ανέδειξαν το κοινωνικό καθεστώς του επείγοντος συμβάντος. Ενώπιον αυτού, η φυγή συνιστά μια σχεδόν παρορμητική συμπεριφορά με αντίτιμο πολλάθύματα. Ο λογικός χρόνος καταλύθηκε. Η ψυχολογία της μάζας ενεργοποιήθηκε. Το υποκείμενο υπνωτισμένο από τη φωνή και το βλέμμα *διαπράττει* και δεν αποφασίζει να πράξει. Γιατί άραγε; Τι είναι η πράξη και πώς σχετίζεται με τον χρόνο στην ύστερη διδασκαλία του Λακάν;

Έναρξη: Τετάρτη 24 Οκτωβρίου, ώρα: 21.00-22.45.

Επόμενες ημερομηνίες: 7 και 21 Νοεμβρίου, 5 Δεκεμβρίου.

B) Θέμα: Η γυναικεία ψυχαναγκαστική νεύρωση στον Λακάν

Υπεύθυνος: Δημήτρης Βεργέτης

Σε σχέση με τον Φρόντ, ο Λακάν καινοτόμησε με ριζικό τρόπο στη θεωρητική και κλινική σύλληψη της ψυχαναγκαστικής νεύρωσης. Στο 5^ο σεμινάριο, συγκεκριμένα, ανανέωσε εκ θεμελίων τους όρους προσέγγισής της μέσα από πρωτότυπες επεξεργασίες και την αποδεικτική εφαρμογή τους στη διεξοδική κριτική επανάγνωση μιας πολύπτυχης κλινικής περίπτωσης του ψυχαναλυτή Μωρίς Μπουβέ (Maurice Bouvet).

Αυτό το υλικό θα εξετάσουμε, ξετυλίγοντας το νήμα των επεξεργασιών του Λακάν.

Το σεμινάριο θα διεξάγεται μία φορά το μήνα, κάθε τρίτη Δευτέρα, στις 21.15.

Έναρξη: Δευτέρα 19 Νοεμβρίου, ώρα: 21.15.

Επόμενη ημερομηνία: 17 Δεκεμβρίου. Οι λοιπές ημερομηνίες θα δοθούν προσεχώς.

Γ) Θέμα: Μαθήμια και σχήματα του Λακάν (2)

Υπεύθυνος: Βλάσης Σκολίδης

Είναι γνωστό ότι ο Λακάν συνήθιζε να διανθίζει συστηματικά τις θεωρητικές του επεξεργασίες με αλγόριθμους, σύμβολα και σχήματα που θυμίζουν είτε μαθηματικές εξισώσεις (ο ίδιος τα ονομάζει *μαθήμια*, mathèmes), είτε γεωμετρικές κατασκευές. Πέρα από τη διευκόλυνση της κατανόησης, η χρήση τέτοιων μέσων ανταποκρινόταν στο ιδανικό του Λακάν να προσδώσει στην μετάδοση της ψυχανάλυσης την εγκυρότητα της μαθηματικοποιημένης επιστήμης, δηλαδή μιας γνώσης που είναι μεταδύσιμη ανεξάρτητα από την παρουσία και την υποκειμενικότητα του διδάσκοντα. Στην ύστερη περίοδο της διδασκαλίας του το ιδανικό αυτό εξασθενεί, και ο Λακάν υιοθετεί τοπολογικά μοντέλα, η ευπλαστικότητα των οποίων αποδίδει καλύτερα την εμπλοκή του πραγματικού στη λειτουργία του *ομιλ-όντος*.

Την περυσινή χρονιά εξετάσαμε τα τρία Σχήματα (L, R, I) που εισήγαγε και επεξεργάστηκε ο Λακάν την πρώτη περίοδο της διδασκαλίας του, όταν το κύριο μέλημά του ήταν η διάκριση του συμβολικού από το φαντασιακό. Θα συνεχίσουμε εφέτος με το Γράφημα της επιθυμίας, με το λεγόμενο «οπτικό σχήμα», καθώς και με τα πρώτα τοπολογικά σχήματα, δηλαδή με κρίσιμα θεωρητικά και κλινικά διακυβεύματα της περιόδου 1957-63.

Τα μαθήματα θα γίνονται πάντοτε Πέμπτη και ώρα 21.00.

Έναρξη: Πέμπτη 1 Νοεμβρίου, ώρα: 21.00-23.00. Επόμενη συνάντηση: 29/11.

Δ) Θέμα: Περατή και μη περατή ανάλυση

Υπεύθυνη: Ντόσια Αβδελίδη

Ο Φρόντ θεωρούσε ότι η ψυχανάλυση επιφέρει την ίαση. Ωστόσο, το 1937 στο κείμενό του «Περατή και μη περατή ανάλυση» αναφέρεται σε δύο ανυπέρβλητα εμπόδια για την ολοκλήρωση της θεραπείας: τον φθόνο του πέους για τη γυναίκα και τον φόβο του ευνουχισμού για τον άντρα. Ποιος είναι ο σκοπός μιας ανάλυσης; Πότε τελειώνει μια ανάλυση; Τελικά, τελειώνει η ανάλυση και πώς; Με αφετηρία το κείμενο του 1937 του Φρόντ, θα επιχειρήσουμε εφέτος να απαντήσουμε σε αυτά τα

καίρια ερωτήματα για να καταλήξουμε στον σκληρό πυρήνα μιας ανάλυσης. Ποιος είναι αυτός ο σκληρός πυρήνας; Και τελικά υπερβαίνεται;

Έναρξη: Τρίτη 29 Ιανουαρίου 2019, ώρα: 21.00-22.30.

Επόμενες ημερομηνίες: 12/2, 26/2.

Ε) Θέμα: Η κλινική της λεπτομέρειας και η περίπτωση του επείγοντος

Υπεύθυνη: Γεωργία Φουντουλάκη

Το Σεμινάριο θα γίνεται Πέμπτη, ώρα 19:00-21:00. Οι ημερομηνίες θα δοθούν προσεχώς.

ΣΤ) Θέμα: Η ψυχανάλυση αντιμετώπι με τα παιδιά και τους εφήβους

Υπεύθυνοι: Μαρίνα Φραγκιαδάκη, Βλάσης Σκολίδης

Οι συναντήσεις επικεντρώνονται στην κλινική προσέγγιση και τη θεωρητική τεκμηρίωση περιπτώσεων παιδιών και εφήβων, με γνώμονα τη διδασκαλία του Φρόιντ και του Λακάν.

Το Σεμινάριο είναι μηνιαίο και διεξάγεται τη δεύτερη Δευτέρα κάθε μήνα, μέχρι τον Ιούνιο, στις 20.30.

Έναρξη: Δευτέρα 12 Νοεμβρίου 2018, ώρα 20.30.

Επόμενες ημερομηνίες: 10/12, 14/1, 11/2, 4/3, 15/4, 13/5, 10/6.

Ζ) Θέμα: Σχέση αντικειμένου: από το χαμένο αντικείμενο στο αντικείμενο α

Υπεύθυνη: Νατάσα Κατσογιάννη

Στο πλαίσιο της επιστροφής του στον Φρόιντ, ο Λακάν υπογράμμισε ότι το αντικείμενο για το οποίο πρόκειται στην ψυχαναλυτική εμπειρία είναι το χαμένο αντικείμενο, του οποίου τυποποίησε τις τρεις μορφές έλλειψης (στέρση, ματαίωση, ευνουχισμός). Συναρτώντας το αντικείμενο με τον Άλλο, δεσμευοντάς το δηλαδή εντός της γλώσσας, και καταλύοντας κάθε αυταπάτη ενός φυσικού αντικειμένου που θα ικανοποιούσε πλήρως το υποκείμενο, ο Λακάν διέκρινε ριζικά την ανάγκη από την επιθυμία υπογραμμίζοντας τη διάσταση του αιτήματος.

Το χαμένο αντικείμενο επινοήθηκε στη συνέχεια ως *αντικείμενο α*, αντικείμενο-αίτιο της επιθυμίας, αντικείμενο που στηρίζει το επιθυμούν υποκείμενο μέσω της φαντασίωσης ($\langle a \rangle$). Παράλληλα, η αναπόδραστη δυσαρμονία της σχέσης του υποκειμένου με το οποιοδήποτε αντικείμενο διεύρυνε τη φροϊδική λίστα αντικειμένων προσθέτοντας νέα (βλέμμα, φωνή, τίποτα, λαθούρες). Μελετώντας αυτή την πορεία, θα εξετάσουμε επίσης με ποιοντρόπο, στην ύστερη διδασκαλία του, ο Λακάν επαναπροσδιόρισε το αντικείμενο *α* μέσω της έννοιας του υπεραπολαμβάνειν και το έθεσε στο επίκεντρο του ψυχαναλυτικού λόγου.

Έναρξη: Τετάρτη 13 Μαρτίου 2019, ώρα: 21.00-22.30.

Επόμενες ημερομηνίες: 27/3 και 10/4.

II. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στην κατηγορία αυτή υπάγεται μια σειρά σεμιναρίων που εγκαινιάζει εφέτος, στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του ΚΨΕΑ, έναν διαφορετικό, πιο συνεργατικό και εμπειριστατωμένο, τρόπο προσέγγισης ψυχαναλυτικών θεμάτων. Σε κάθε Εργαστήριο μελέτης συμμετέχουν το πολύ δεκαπέντε άτομα, που δεσμεύονται να παρακολουθήσουν όλες τις συναντήσεις και να υποβάλουν στο τέλος μικρή γραπτή εργασία. Δικαίωμα εγγραφής παρέχεται σε όσους έχουν ήδη παρακολουθήσει επί ένα χρόνο τα σεμινάρια του ΚΨΕΑ, εκτός εάν έχουν επιβεβαιωμένη μεταβιβαστική σχέση προς τον λακανικό προσανατολισμό (ανάλυση, εποπτεία, καρτέλ). Ένας σπουδαστής δεν μπορεί να εγγραφεί σε περισσότερα από δύο Εργαστήρια. Ο κάθε ενδιαφερόμενος πρέπει να υποβάλει το αίτημά του και το βιογραφικό του, αποκλειστικά μέσω e-mail, στον εκάστοτε υπεύθυνο του Εργαστηρίου, στη δικαιοδοσία του οποίου ανήκει η τελική επιλογή. Οι αιτήσεις εγγραφής αρχίζουν από την ημέρα δημοσίευσης του προγράμματος μέχρι τις 20 Οκτωβρίου 2018. Στις αρχές Νοεμβρίου θα ανακοινωθεί η σύνθεση των Εργαστηρίων για το εφετινό ακαδημαϊκό έτος.

A) Θέμα: Από το ασυνείδητο στο ομιλούν σώμα

Υπεύθυνη: Μαρίνα Φραγκιαδάκη

Αιτήσεις εγγραφής μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: frangiadaki@yahoo.fr

Το ασυνείδητο αποτελεί μια θεμελιακή έννοια της ψυχαναλυτικής θεωρίας. Ο Φρόντ μέσα από την αυτοανάλυσή του, αλλά και την κλινική του εμπειρία, θεωρητικοποίησε την αποκρυπτογράφηση του ασυνειδήτου μέσω των διαφόρων μορφωμάτων του (παραδρομή, παραπραξία, όνειρα, ευφυολόγημα, συμπτώματα), καθιστώντας αυτή την αποκρυπτογράφηση απαραίτητη διαδικασία για την ψυχαναλυτική διαδικασία.

Ο Λακάν ανέδειξε τη φροϊδική διάσταση του ασυνειδήτου δομημένου σαν γλώσσα, υπογραμμίζοντας την πρωτοκαθεδρία του σημαίνοντος. Με τη μεταγενέστερη

θεωρητικοποίηση του κύριου σημαίνοντος προσέγγισε τον λόγο του ασυνείδητου ως *λόγο του κυρίου*. Στην τελευταία περίοδο της διδασκαλίας του, ο Λακάν πέρασε από το ασυνείδητο στο ομιλούν σώμα αναδεικνύοντας την επίπτωση της γλώσσας στο σώμα. Η διδασκαλία του Ζακ-Αλέν Μιλέρ, στη συνέχεια, ανέδειξε το λακανικό *πραγματικό ασυνείδητο* σε αντιδιαστολή προς το *μεταβιβαστικό ασυνείδητο*.

Στο εφετινό σεμινάριο θα μελετήσουμε ενδεικτικά κείμενα του Ζίγκμουντ Φρόντ (αποσπάσματα από την αλληλογραφία με τον Φλις, το κείμενο για το Ασυνείδητο από τα *Δοκίμια μεταψυχολογίας*), του Ζακ Λακάν (αποσπάσματα από το 11^ο, 17^ο και 23^ο σεμινάριο), του Ζακ-Αλέν Μιλέρ («Το ασυνείδητο και το ομιλούν σώμα»).

Έναρξη: Δευτέρα 21 Ιανουαρίου 2019.

Επόμενες ημερομηνίες: 18 Φεβρουαρίου, 4 Μαρτίου, 18 Μαρτίου, 28 Απριλίου.

B) Θέμα: Η κωμική διάσταση του φαλλού

Υπεύθυνη: Ντόρα Περτέση

Αιτήσεις εγγραφής μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: pertesi@otenet.gr

Ο φαλλός, κεντρικός όρος της λακανικής θεώρησης, βρίσκει τις απαρχές του στον Φρόντ και στο φαλλικό στάδιο της λεγόμενης ψυχοσεξουαλικής ανάπτυξης του παιδιού. Ο Λακάν διέκρινε τη φαντασιακή, την συμβολική και την πραγματική του διάσταση, οι οποίες θα επεξεργαστούν λεπτομερώς. Θεμελιακό σημαίνον της επιθυμίας, σημαίνον της έλλειψης, άγαλμα, ο φαλλός στην συνέχεια λαμβάνει μια αξία Φ, σημαίνον της απόλαυσης, για να καταστεί στο τέλος φαλλική συνάρτηση.

Εντούτοις, το κωμικό στοιχείο τον χαρακτηρίζει ήδη από τα αρχικά σεμινάρια του Λακάν. Με άξονα αναφοράς το σεμιναριακό μάθημα *Το γέλιο των αθάνατων θεών*, θα εργαστούμε πάνω στην κωμική διάσταση του φαλλού, η οποία, στην ύστερη διδασκαλία του Λακάν, θα δώσει έναυσμα για τη λακανική ρήση περί της κωμικής διάστασης που χαρακτηρίζει τη σχέση των φύλων.

Η σχετική βιβλιογραφία, όπως και η εν λόγω σεμιναριακή παράδοση του Λακάν μεταφρασμένη στα ελληνικά, θα αναρτηθούν πριν από την έναρξη του Εργαστηρίου στον ιστότοπο του ΚΨΕΑ.

Έναρξη: Τετάρτη 9 Ιανουαρίου 2019.

Επόμενες ημερομηνίες: 23 Ιανουαρίου, 6 και 20 Φεβρουαρίου, 6 Μαρτίου.

Γ) Θέμα: Το ζήτημα της αλήθειας στη λακανική διδασκαλία

Υπεύθυνη: Δέσποινα Ανδροπούλου

Αιτήσεις εγγραφής μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: d.andropoulou@gmail.com

Η επαναδιατύπωση του φροϊδικού ασυνειδήτου από το Λακάν, που συνοψίζεται στη φράση «το ασυνείδητο είναι δομημένο σαν γλώσσα», αναδεικνυε ως πρώτη ύλη του ασυνειδήτου τις λέξεις. Συγχρόνως όμως επεσήμανε ότι η γλώσσα για την οποία πρόκειται στην περίπτωση του ασυνειδήτου είναι μια γλώσσα μετασχηματισμένη από το γεγονός ότι σε αυτήν αποτυπώνεται μια αλήθεια του υποκειμένου. Εξού και η περίφημη φράση της διάλεξης του 1955, «εγώ, η αλήθεια, μιλώ». Στο γραπτό του Λακάν «Η επιστήμη και η αλήθεια», του 1965, η αλήθεια ορίζεται ως «αίτιο» και ταυτίζεται με το πραγματικό. Αυτή η ισοδυναμία θα αποτελέσει εφιαλτήριο για να αναπτυχθεί με διαφορετικούς όρους η σχέση αλήθειας και πραγματικού στη συνέχεια της διδασκαλίας του Λακάν.

Ορίζοντας στο σεμινάριο του 1967 το σώμα ως τόπο του Άλλου, ο Λακάν δηλώνει ότι η «εν μέρει ασώματη» δομή θεμελιώνεται στην εγγραφή της στο σώμα. Ούτως ειπείν, ο λακανικός στρουκτουραλισμός δεν είναι ασώματος. Το καθεστώς της αλήθειας αλλάζει όσο η αναλυτική εμπειρία συμβαδίζει με την απόκτηση μιας γνώσης για την απόλαυση. Η αλήθεια «εκκενώνεται από τη συναισθηματική της φόρτιση», μετατρέπεται σε έναν «δείκτη ενός συνδυασμού σημαινόντων» και υποτάσσεται στη «γνώση της λογικής»· καθώς παύει να ισοδυναμεί με το πραγματικό, γίνεται «επιτέλεσμα του σημαίνοντος». Είναι μια «αλήθεια που ψεύδεται για το πραγματικό». Η αναλυτική εμπειρία οδηγεί άραγε, παρ' όλα αυτά, σε μια σχέση διαφορετική με την αλήθεια, σχέση η οποία να εγγυάται κάποια γνώση για το πραγματικό;

Θα μελετηθούν αποσπάσματα από κείμενα των *Γραπτών (Η επιστήμη και η αλήθεια, Το φροϊδικό πράγμα)*, συγκεκριμένα μαθήματα από τα Σεμινάρια 11 και 17, καθώς και κείμενα από τα *Άλλα γραπτά*. Λεπτομερέστερη βιβλιογραφία θα σταλεί στους εγγεγραμμένους στο πρόγραμμα στις αρχές Οκτωβρίου. Το Εργαστήριο θα γίνεται ημέρα Τετάρτη στις 20.30.

Έναρξη: Τετάρτη 16 Ιανουαρίου 2019. Επόμενες συναντήσεις: 13/2, 20/3, 17/4.

Δ) Θέμα: Μελέτη για μια επιστημονική ψυχολογία

Υπεύθυνος: Θάνος Ξαφένιας

Αιτήσεις εγγραφής μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: axafenias@gmail.com

Στόχος του Εργαστηρίου θα είναι η μελέτη και η αποσαφήνιση βασικών εννοιών και μεθόδων, οι οποίες είναι παρούσες και υπολανθάνουν στην καθημερινή κλινική πράξη με τους ασθενείς. Έννοιες που –αν και αποτελούν συχνά πηγή και πεδίο

παρανοήσεων, παρεξηγήσεων και δυσκολιών– σχεδόν ποτέ δεν μελετώνται με τη δέουσα προσοχή αφιερώνοντας τον απαραίτητο χρόνο. Η μεθοδολογία της επιστήμης, αφενός, και αυτή της ψυχανάλυσης, αφετέρου, επί τάπητος. Είναι εφικτή, και θεμιτή, μια «επιστημονική ψυχολογία»;

Θα πραγματοποιηθούν 3 διπλές συναντήσεις (Παρασκευή 20.30-22.30 και Σάββατο 11.00-13.00). Λεπτομερέστερη βιβλιογραφία θα σταλεί στις αρχές Οκτωβρίου στους εγγεγραμμένους στο πρόγραμμα.

Έναρξη: Παρασκευή 25 Ιανουαρίου 2019. *Ειδικότερα οι ημερομηνίες και η θεματολογία:*

25 και 26/1/2019: Μελέτη βασικών «επιστημολογικών» εννοιών.

15 και 16/2/2019: Από το όνειρο του Φρόντ στη λακανική επεξεργασία.

15 και 16/3/2019: Η ψυχανάλυση σήμερα.

E) Θέμα: Ο έρωτας στην ψύχωση

Υπεύθυνος: Δημήτρης Βεργέτης

Αιτήσεις εγγραφής μόνο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: 5dim@otenet.gr

Πρόκειται για Εργαστήριο μελέτης κλινικών περιπτώσεων που συζητήθηκαν στη Σχολή.

Οι ψυχωτικοί ερωτεύονται; Τι λειτουργεί ως διαμορφωτική βαθμίδα της ερωτικής ζωής εν απουσία της φαλλικής σημασίας στην ψύχωση; Ποιο είναι το καθεστώς του έρωτα στην ψύχωση, καθώς αυτό αποδεικνύεται πολύμορφα διαφοροποιημένο από την κλασική ερωτομανία με την οποία εσφαλμένα συχνά εξομοιώνεται;

Ο Φρόντ στοιχειοθετούσε τον έρωτα μέσα στο πεδίο του ναρκισσισμού. Η τομή που πραγματοποιεί ο Λακάν συνίσταται στην εισαγωγή του Άλλου στο πεδίο του έρωτα, τόσο στη νεύρωση όσο και στην ψύχωση. Αυτό όμως που διαφοροποιεί τον έρωτα και τις συμπτωμικές μορφές του στη νεύρωση και στην ψύχωση, έγκειται στο ότι στη μεν νεύρωση ο έρωτας συνάπτει το υποκείμενο με έναν πλημμελή Άλλο ή με έναν Άλλο που δεν υπάρχει, στη δε ψύχωση ο έρωτας απευθύνεται σε έναν Άλλο πλήρη και ως τέτοιο απολυτοποιήσιμο. Αυτό είναι το μυστικό της θέσης του Λακάν, σύμφωνα με την οποία ο έρωτας είναι συμβατός με την ψυχωτική δομή, αλλά καταλύει το υποκείμενο. Αυτή η προσέγγιση δεν ήταν ωστόσο η τελευταία λέξη του Λακάν επί του ζητήματος.

Θα προσεγγίσουμε αυτή την θεματική μέσα από περιπτώσεις που συζητήθηκαν στην Ημερίδα των Κλινικών Τομέων της Σχολής το 2002. Θα δοθεί σχετική βιβλιογραφία. Λόγω περιορισμένου αριθμού θέσεων το εργαστήριο απευθύνεται κατά προτεραιότητα σε άτομα που έχουν ψυχοθεραπευτική πρακτική ή είναι σε ανάλυση. Οι συναντήσεις θα γίνονται μία φορά το μήνα, ημέρα Σάββατο και ώρα 13.15. με 15.30.

Έναρξη: Σάββατο 24 Νοεμβρίου. Επόμενη συνάντηση: 15 Δεκεμβρίου.

III. ΚΛΙΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Υπεύθυνοι: Μαρίνα Φραγκιαδάκη, Βλάσης Σκολίδης

Στο Κέντρο Ψυχαναλυτικών Ερευνών έχει εγκαθιδρυθεί από το ακαδημαϊκό έτος 2012-13 μια ομάδα κλινικής εκπαίδευσης. Η ομάδα λειτουργεί ως κλειστό σεμινάριο και απευθύνεται αποκλειστικά σε κλινικούς (ψυχολόγους, ψυχιάτρους, ειδικευόμενους ψυχιάτρους, θεραπευτές) οι οποίοι έχουν ισχυρή μεταβίβαση στον λακανικό προσανατολισμό και είναι σε διαδικασία προσωπικής ανάλυσης και εποπτείας.

Σκοπός της κλινικής ομάδας είναι να δώσει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να κάνουν παρουσιάσεις δικών τους περιστατικών, να ανταλλάξουν απόψεις γύρω από την πρακτική τους και να προχωρήσουν, με τη βοήθεια των διδασκόντων του Κέντρου, στην άρθρωση της πρακτικής με τη θεωρία. Ο αριθμός των συμμετεχόντων είναι περιορισμένος και τηρείται σειρά προτεραιότητας. Η συμμετοχή δεν ανανεώνεται αυτόματα, αλλά απαιτείται νέα αίτηση κάθε χρονιά, σε συνάρτηση με την προηγούμενη ενεργό παρουσία του κάθε υποψηφίου.

Η κλινική ομάδα θα συναντιέται ένα Σάββατο κάθε μήνα, με **πρώτη συνάντηση το Σάββατο 10 Νοεμβρίου.**

Πληροφορίες και αιτήσεις συμμετοχής: frangiadaki@yahoo.fr
v.skolidis@gmail.com

IV. ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΕΣ ΗΜΕΡΙΔΕΣ

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Κέντρου Ψυχαναλυτικών Ερευνών συμπεριλαμβάνει Ελληνογαλλικές Ημερίδες, που αποσκοπούν να φέρουν σε επαφή το ελληνικό κοινό με τη σκέψη και την πρακτική συναδέλφων ψυχαναλυτών από άλλες χώρες, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στη Σχολή του Λακάν και ανήκουν στην Παγκόσμια Εταιρεία Ψυχανάλυσης. Ο κάθε προσκεκλημένος δίνει μια διάλεξη ανοικτή στο ευρύ κοινό και την επομένη διευθύνει ένα θεωρητικό και κλινικό σεμινάριο προοριζόμενο για τους σπουδαστές του προγράμματος ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης. Εφέτος οι προσκεκλημένοι μας είναι οι εξής:

12 και 13 Οκτωβρίου 2018: Philippe Hellebois, ψυχαναλυτής, μέλος της Σχολής του Φροϋδικού Αιτίου και της Παγκόσμιας Εταιρείας Ψυχανάλυσης.

22 και 23 Φεβρουαρίου 2019: **Véronique Voruz**, ψυχαναλύτρια, μέλος της Σχολής του Φροϋδικού Αιτίου, της Νέας Λακανικής Σχολής και της Παγκόσμιας Εταιρείας Ψυχανάλυσης.

V. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΝΩΡΙΜΙΑΣ

Υπεύθυνη: Ντόρα Περτέση

Πληροφορίες, εγγραφές : pertesi@otenet.gr (Παρακαλούνται οι ενδιαφερόμενοι να επικοινωνούν μόνο ηλεκτρονικά, και όχι μέσω τηλεφώνου).

Κάθε χρόνο, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Κέντρου Ψυχαναλυτικών Ερευνών ξεκινάει με μια σειρά διαλέξεων για ευρύτερο ακροατήριο, που στόχο έχουν την εισαγωγή σε βασικές φροϋδικές και λακανικές έννοιες. Διεξάγονται στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους, ώστε να διευκολύνουν τους αμύητους να έρθουν σε μια πρώτη επαφή με το αντικείμενο, πράγμα που θα τους παρακινήσει ενδεχομένως να παρακολουθήσουν όλο το ετήσιο πρόγραμμα.

Εφέτος, η συμμετοχή ανέρχεται σε **50 ευρώ** για 6 διαλέξεις καταμεμημένες σε τρεις συναντήσεις (συμψηφίζεται με την ετήσια εγγραφή για όσους επιλέξουν να συνεχίσουν το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης). **Η πληρωμή του συνολικού ποσού πρέπει να γίνει στην πρώτη συνάντηση.**

Το αναλυτικό πρόγραμμα των εισαγωγικών μαθημάτων είναι το ακόλουθο:

Παρασκευή 5 Οκτωβρίου 2018, ώρα 19.30 – 22.30

Γεωργία Φουντουλάκη: Ψυχανάλυση ή ψυχοθεραπεία;

Βλάσης Σκολίδης: Εισαγωγή στην έννοια της διαστροφικής δομής

Παρασκευή 26 Οκτωβρίου 2018, ώρα 19.30 – 22.30

Νατάσα Κατσογιάννη: Ματαίωση, στέρηση, ευνουχισμός

Μαρίνα Φραγκιαδάκη: Το σύμπτωμα στην ψυχανάλυση

Παρασκευή 9 Νοεμβρίου 2018, ώρα 19.30 – 22.30

Ντόσια Αβδελίδη: Η είσοδος στην ανάλυση

Δημήτρης Βεργέτης: Οι ψυχώσεις με άδηλα συμπτώματα

Προϋποθέσεις εγγραφής
στο Πρόγραμμα Ψυχαναλυτικής Εκπαίδευσης

Το πρόγραμμα ψυχαναλυτικής εκπαίδευσης απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε λειτουργούς της ψυχικής υγείας καθώς και σε άτομα που ενδιαφέρονται για τη μελέτη της ψυχανάλυσης. Για την παρακολούθηση του προγράμματος απαιτείται τουλάχιστον ένα επίπεδο σπουδών δεύτερου έτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αιτήσεις κατ' εξαίρεση αυτής της προϋπόθεσης μπορούν να συζητηθούν. Η εγγραφή γίνεται σε συνεννόηση με ένα από τα μέλη της διδακτικής ομάδας. Ο αριθμός των θέσεων είναι περιορισμένος και θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας. Το ετήσιο ποσό εγγραφής είναι 150 ευρώ για φοιτητές και 250 ευρώ για επαγγελματίες. Το ποσό αυτό δεν καλύπτει τα έξοδα συμμετοχής στις Ελληνογαλλικές Ημερίδες.

Προσοχή: Ενδέχεται να υπάρξουν αλλαγές στις ημερομηνίες, ένεκα εορτών και απεργιών των μέσων μαζικής μεταφοράς. Θα λαμβάνετε ειδοποίηση μέσω της ηλεκτρονικής σας αλληλογραφίας. Η αλλαγή της ημερομηνίας θα ανακοινώνεται επίσης στην ιστοσελίδα του Κέντρου.

Πληροφορίες και εγγραφές: pertesi@otenet.gr

καθώς και στην Ιστοσελίδα του Κέντρου : www.centrerepsy.gr

Η αίτηση εγγραφής πρέπει να συνοδεύεται από την ηλεκτρονική αποστολή των εξής στοιχείων: ονοματεπώνυμο, επαγγελματική ιδιότητα, διεύθυνση, τηλέφωνο, e-mail.

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ :

Δημήτρης Βεργέτης, 5dim@otenet.gr, ψυχαναλυτής, μέλος της Νέας Λακανικής Σχολής (ΝΛΣ) και της Παγκόσμιας Εταιρείας Ψυχανάλυσης (ΠΕΨ), υπεύθυνος έκδοσης του περιοδικού *αληθεια*.

Ντόρα Περτέση, pertesi@otenet.gr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια (ΑΜΕ), διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος τη ΝΛΣ και της ΠΕΨ, υπεύθυνη σύνταξης του περιοδικού *αληθεια*.

Βλάσης Σκολίδης, v.skolidis@gmail.com, ψυχίατρος, ψυχαναλυτής (ΑΜΕ), μέλος της ΝΛΣ και της ΠΕΨ, υπεύθυνος σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

Γεωργία Φουντουλάκη, georgia.fountoulaki@gmail.com, ψυχαναλύτρια, μέλος της ΝΛΣ και της ΠΕΨ, υπεύθυνη σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

Μαρίνα Φραγκιαδάκη, frangiadaki@yahoo.fr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, μέλος της Σχολής του Φροϋδικού Αιτίου, της ΝΛΣ και της ΠΕΨ, υπεύθυνη σύνταξης του ψυχαναλυτικού περιοδικού *Fort-Da*.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ (2018-19) :

Ντόσια Αβδελίδη, dosia.avdelidi@yahoo.gr, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος της ΝΛΣ και της ΠΕΨ.

Δέσποινα Ανδροπούλου, d.andropoulou@gmail.com, ψυχολόγος, ψυχαναλύτρια, διδάκτωρ ψυχολογίας, μέλος της ΝΛΣ και της ΠΕΨ.

Νατάσα Κατσογιάννη, anastasia.katsogianni@wanadoo.fr, ψυχολόγος, διδάκτωρ ψυχανάλυσης, μέλος της Ελληνικής Εταιρείας της ΝΛΣ.

Θάνος Ξαφένιας, axafenias@gmail.com, ψυχίατρος, ψυχαναλυτής, μέλος της ΝΛΣ και της ΠΕΨ.